

XI. Uschování matrik.

Každý duchovní správce má povinnost o uschování matrik přísně pečovat. Zemře-li duchovní správce, budtež matriky od pozůstalosti odděleny, ve zvláštním seznamu sepsány a duchovnímu komisaři ku převzetí jich vyslanému proti potvrzení odevzdány (§ 56 pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z.).

XII. Poplatky.

Výtahy z rejstříků o porodech, křtech, sňatcích a úmrtích nebo rodné, křestní, snubní a úmrtní listy podléhají poplatku 50 kr. z každého archu. Potvrzuje-li se jednou listinou dvě nebo více porodů, křtů, sňatků neb úmrtí, budiž za každý jednotlivý případ zapraven poplatek 50 kr. Rovněž při rodokmenech za každé potvrzení jména sluší zapraviti 50 kr. kolek (p. s. 73 popl. z.). Kolku 50 kr. podléhají též úřední vysvědčení, kteráž polit. úřad dle čl. II. § 9 zák. ze dne 25. května 1868 z knihy ohlášek a rejstříků o sňatcích vydává (vým. min. fin. ze dne 28. prosince 1868 č. 38375).

Od poplatku jsou osvobozeny:

1. Výtahy z rejstříků křestních, rodných, oddávacích a úmrtních, za něž cizí úřady diplomatickou cestou žádají buď prostřednictvím vyslanectev v cizině, nebo prostřednictvím vyslanců zde zřízených jsou podmíněčně osvobozeny od poplatků při reciprocitě (řízení vzájemném), pokud se jich v cizině užívá (p. s. 117 u popl. z.).

2. Vzhledem k ustanovení p. s. 117 m. popl. z. jsou podmíněčně od poplatku osvobozeny vůbec všechny výtahy z matrik, jež vydávají se k žádosti úřadu za účelem úředního řízení. Sem náležejí zejména:

3. rodné, oddávací a úmrtní listy dovolencův a záložníků vojska a námořnictva válečného, pak zeměbranců (zemských střelců) a jich rodin, vydávají-li se k účelu vojenské evidence (vým. min. ze dne 15. července 1878 č. 9036);

4. Všechny výtahy z matrik vydané k žádosti trestních soudů k účelům řízení trestního,

5. dále pro vojenské brance, kteří reklamují osvobození od branné povinnosti,

6. vysvědčení, že jsou na živu pro ty, kdo dostávají výslužné z veřejné pokladny,

7. za účelem sčítání lidu,

8. statistické výkazy, jež správa matriky příslušným úřadům každoročně předkládá a konečně

9. výtahy k účelům školního vyučování vydávané.

10. Výtahy dělníkům vydané za účelem pojištění proti nemoci a úrazu (§ 56 zák. ze dne 28. prosince 1887 č. 1 z r. 1888 vým. min. fin. ze dne 30. ledna 1895 č. 49909 z r. 1894).

Meliorace (půjčky meliorační ve smyslu zák. ze dne 6. července 1896 č. 144 ř. z.).

I. Pojem.

Půjčkami melioračními rozumí se půjčky, které jsou určeny ku provedení staveb zavodňovacích neb odvodňovacích (drenáží), a při kterých bylo smlouveno, že spláceny býti mají opětujícími se rentami.

II. Pohledávky rentovní.

Pohledávky rentovní zakládající se v půjčkách melioračních požívají ve příčině pozemku, který má býti zlepšen, přednosti přede všemi ostatními

knihovními závadami vyjímajíc zeměpanské daně a veřejné dávky, jakož i závazky, které na pozemku snad již vážnou dle § 23 zák. ze dne 30. května 1869 č. 93 ř. z. a § 44 zák. ze dne 7. června 1883 č. 92 ř. z.).

Práva přednosti nabude se tím, že se pohledávka rentovní zjistí na pozemku, který se má zlepšiti, zapsáním zástavního práva do knihy pozemkové, při čemž se pohledávka výslovně poznačí jakožto »renta meliorační« (§ 1 zák. ze dne 6. července 1896 č. 144 ř. z.).

Pohledávka rentovní vyznačena býti může ve veřejné knize jakožto renta meliorační toliko za těchto podmínek:

1. Půjčka, pro kterou se poskytuje pohledávka rentovní, musí býti věnována účelu v § 1 udanému a dána z některého fondu veřejné správě podrobeného neb od některého úvěrního ústavu, povinného vydávati veřejné účty.

2. Od podniku melioračního, pro nějž půjčka se uzavírá, podle znaleckého prozkumu musí se dáti očekávati pro pozemek užitek hospodářský převyšující náklady, které jest učiniti.

3. Suma půjčky nesmí převyšovati náklady na zamýšlený podnik meliorační.

4. Obnos půjčky nesmí kromě toho býti větší nežli desateronásobný ryzí výnos katastrální pozemku, který má býti zlepšen, čítajíc k tomu polovici přírůstku na hodnotě, který dá se očekávati od podniku melioračního. Jest-li pozemek, který má býti zlepšen, spojen s jinými pozemnostmi v jedno knihovní těleso, určí se meze půjčky podle desateronásobného ryzího výnosu katastrálního veškerých realit, toto knihovní těleso tvořících, a podle větší hodnoty, která pro ně pro všechny dosažena býti má.

5. Půjčka budiž zúrokována a splacena placením renty, o jejíž zápis jde. Tato renta musí býti splatná alespoň každoročně a tak vyměřena, že kromě stálého, nanejvýš 4⁰/₀ zúrokování poskytuje ročně nejméně 3⁰/₀ na splácení půjčky. Části renty meliorační, kterých podle postupujícího splácení půjčky k jejímu zúrokování není již potřebí, slouží ke splácení půjčky. Ve smlouvě o půjčce může se ustanoviti, že za prvních tří let renta nemá převyšovati částky potřebné ke zúrokování půjčky. Zúrokování a splácení smí se počítati toliko pro ty obnosy půjčky, které jsou již vyplaceny. Půjčka nemůže býti vypověděna zapůjčitelem. Naproti tomu vypůjčitel jest oprávněn, po půlletní výpovědi splatiti dluh rentovní zaplacením kapitálu ještě neumořeného.

6. Zapůjčitel může si vyhraditi, že odstoupí od smlouvy pro ten případ, když by vlastník pozemku ve lhůtě k tomu ustanovené s pracemi melioračními skutečně nezapočal, nebo když by jejich vykonání podle plánu ještě před započatím těchto prací pohromami přírodními bylo učiněno nemožným.

7. Příspěvky k nákladům správním (příspěvky na režii) mohou vybírány býti od zapůjčitele toliko jakožto přírážky k rentám melioračním.

8. Zapůjčitel vymíniti si může složení kauce na úhradu nákladů procesních a exekučních, které vzniknou za příčinou vymáhání zadržovaných částek meliorační renty (§ 2 cit. z.).

III. Vyšetření užitečnosti podniku melioračního.

Užitečnost podniku melioračního, výška nákladů na jeho vykonání potřebných, a pokud by obnos půjčky převyšoval desateronásobný ryzí výnos katastrální, přírůstek na hodnotě, jež očekávati lze od podniku melioračního zjištěny buďte nejprve cestou správní. Na základě tohoto zjištění

soud, bude-li toho třeba, vyslechnuv hypotekární věřitele, rozhodne, zdali smluvené podmínky půjčky ve všech částech jsou přiměřeny.

Za tímto účelem musí k žádosti za vklad kromě jednoho stejnopisu smlouvy o půjčce, jestliže spisy o předchozím řízení správním soudem nebyly zaslány z moci úřední, přiloženo býti úřední vysvědčení o tom, co cestou správním bylo zjištěno. V příčině katastrálních dat, pro vyhledání meze půjčkové potřebných, soud vyžádej si úřední zprávu od úřadu berního.

Při řízení soudním, které povolení vkladu knihovního předchází, dbáno buď všeobecných zásad císař. patentu ze dne 9. srpna 1854 čís. 208 ř. z. Pro povolení a výkon vkladu platna jsou ustanovení obč. zákona knihovního ze dne 25. července 1871 č. 95 ř. z. O tom, že vklad renty meliorační do knih byl povolen, dána budiž podle předpisu § 124 zák. knih. z úřední povinnosti vědomost také veškerým osobám, pro které na pozemku, jenž má býti zlepšen, starší věcná práva vážnou (§ 3 cit. z.).

IV. Povinnosti dlužníkovy.

Půjčka, pro kterou meliorační renta do veřejné knihy jest zapsána, vyplácena buď podle toho, jak práce meliorační postupují. Půjčky smí upotřebeno býti toliko k vykonání podniku, pro který byla povolena. Vlastník pozemku rentou zavazeného nesmí protahovati vykonání prací melioračních plánu přiměřené, má tyto práce účelně vykonati a hotové stavby meliorační udržovati v dobrém stavu po dobu závazku rentovního.

K plnění těchto závazků buď dohlédáno; podrobnější ustanovení, co se týče řádné služby dozorčí, vydá ministerstvo orby způsobem nařizovacím. Při tom, pokud práce meliorační konají se za správy zemské meliorační kanceláře, stvrzování toho, že poskytnuté meliorační půjčky používá se podle plánu, vydávání poukázek potřebných k vybírání částek půjčky a konečně kollaudování prací a staveb dokončených může přenecháno býti této kanceláři. Náklady na dozor, pokud by o ně nebylo jinak postaráno, budte od vlastníka pozemku rentou zavazeného zapravovány, a třeba-li toho, politickým donucovacím způsobem od něho vymáhány. Ustanovení tato platí také tenkrát, když pozemek jest propachtován (§ 4 cit. z.).

Aby zadržené renty meliorační byly vymoženy, může exekuce vedena býti toliko na knihovní těleso, na kterém renta právem zástavním jest zabezpečena; exekuce na ostatní předměty majetkové pro ni se nevede. Jestliže pozemek, na kterém renta meliorační vázne, za konání nebo po dokonání prací melioračních byl z volné ruky zcizen nebo nucenou dražbou prodán, tedy práva a povinnosti poskytnutím meliorační půjčky pro dřívějšího vlastníka založené přejdou na nového nabyvatele pozemku; úmluvy opačné, zvláště také ustanovení podmínek dražebních tomu odporující jsou bez účinku. Výpověď půjčky před nucenou dražbou daná pozbuďte, jakmile přiklepnutí se stalo, sama sebou účinku, jestliže půjčka do té doby ještě nebyla splacena (§ 5 cit. z.).

Právo přednosti pro meliorační rentu nabyté, v případě nuceného vydražení zástavy náleží toliko částkám renty ne déle než tři léta zadržným, jakož i snad příspěvkům správním (režijním) a kaucí složené pro náklady procesní a exekuční. Výjimka z toho nastane jen potud, pokud tyto zadržené platy při nucené dražbě po dokonání prací melioračních předsevzaté převyšují větší hodnotu vydražené usedlosti, která podnikem melioračním dosažena byla. V takové případnosti obmezeno buď k návrhu některé z těch osob, pro které již před zapsáním meliorační renty na pozemku

věcná práva a břemena byla založena, právo přednosti meliorační renty na částku výtěžku strženého, která by se rovnala skutečnému přírůstku na hodnotě (§ 6 cit. z.).

V. Vnucená správa (sekvestrace) melioračního pozemku.

Když by vlastník pozemku nebo pachtěl za trvání závazku rentovního vykonání prací melioračních plánu přiměřené po jich započetí bez dostatečné příčiny zastavil, protahoval, protiúčelně vykonával neb udržování hotových staveb melioračních zanedbával, povoliž soud k žádosti vnucenou správu (sekvestraci) pozemku, který má býti zlepšen, za tím účelem, aby započaté práce meliorační za správy sekvestrovy dokonány nebo potřebná znovuzřízení a opravy na útraty vlastníka pozemku vykonány byly. Za vnucenou správu žádati mohou jak fondy a ústavy úvěrní, které půjčku poskytly, tak i orgány k dozoru povolané a hypotekární věřitelé na pozemku zapsaní. Před rozhodnutím o návrhu na vnucenou správu vyslechniž soud vlastníka nebo pachtěře pozemku jakož i orgány dohlédající k melioraci, po případě také znalce. Jest-li nebezpečí v prodlení, tedy vnucená správa povolena býti může také bez takového vyslechnutí.

VI. Zastavení prací melioračních.

Jestliže by přírodní pohromy učinily vykonání a dokončení započatých prací melioračních nemožné neb alespoň hospodářský užitek od podniku melioračního očekávaný vylučovaly nebo značně zmenšovaly, buďtež práce meliorační, jakož i splátky na srážku meliorační půjčky dávané bez odkladu zastaveny. Toto zastavení jest věcí orgánů k dohledu povolaných; může býti navrženo zejména také hypotekárními věřiteli, na pozemku zapsanými. Proti zastavení melioračních prací může každý účastník podati soudu odpor v neprodlužitelné lhůtě 14denní po vydání nařízení zastavovacího. O tomto odporu rozhodne soud usnesením, vyslechna orgán dozorčí, vlastníka pozemku a ty osoby, pro které již před zapsáním meliorační renty na pozemku věcná práva a břemena byla založena, jakož i třeba-li toho, po slyšení zemské kanceláře meliorační nebo jinakých znalců; usnesení může vzato býti v odpor rekursem.

Byly-li práce meliorační zastaveny definitivně, zanikne nárok zapůjčitelův na rentu a náleží mu toliko nárok na náhradu částek půjčky až do zastavení vyplacených, po srážce obnosů, které v proších rentách melioračních již byly zapraveny na splacení půjčky. Zbývající obnos půjčky budiž nejvýše 4⁰/₀ zúrokován a na pololetní výpověď splacen; obnos tento požívá práva přednosti renty meliorační až do výše přírůstku na hodnotě, pracemi melioračními způsobeného. Pro tu část půjčky, která z práva přednosti renty meliorační jest vyloučena, určuje se knihovní pořadí podle času zapsání renty meliorační (§ 29 zák. knih.).

VII. Poplatky.

Dlužní úpisy a smlouvy o melioračních půjčkách, pak stvrzenky fondů a ústavův úvěrních o splacených částkách rentovních, konečně zápisy práva zástavního pro renty meliorační jsou prosty kolků a poplatků.

Katastrální mapy pro účely meliorační potřebné dávány buďte za sníženou cenu. Výměra tohoto snížení ustanovena bude způsobem nařizovacím.

Půjčky meliorační ve smyslu daleko širším, než jak je definuje cit. zák. ze dne 6. července 1896 č. 144 ř. z., poskytuje »Zemská banka král. Českého«. (Viz čl. Banky, B, odst. IV.).